

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

KOKS BUS LENKIJOS LIETUVIŲ ŠVIETIMO LIKIMAS? – Petras Maksimavičius	3
LENKIJOS LIETUVIŲ ETNINĖS KULTŪROS DRAUGIJOS 2015 METŲ DARBAI – Nastutė Sidarienė	9
PRISIMINIMAI APIE NAVINYKŲ MOKYKLĄ – Vytautas Pečiulis	12
PUNSKO KRAŠTO BITININKAI VILKAVIŠKYJE – Petras Vitkauskas	13

MŪSŲ INTERVIU

SU ŽEMĖLAPIU PER GYVENIMĄ – Jurgita Stankauskaitė	6
--	---

KNYGŲ LENTYNOJE

„TERRA JATWEZENORUM“ – Petras Vitkauskas	14
---	----

MINĖJIMAI

SAUSIO 13-OJI - LAISVĖS GYNĖJŲ DIENA	16
--	----

KULTŪROS BARUOSE

ADVENTO VAKARAS PUNSKOJE – Aldona Vaicekauskienė	18
---	----

ŠVIETIMAS

KŪČIOS VIDUGIRIŲ PAGRINDINĖJE MOKYKLOJE – Onutė Malinauskienė	21
--	----

IŠĖJĘ NEGRĮŽTI

MYLĖTAS IR MYLĖJĘS – Eugenija Pakutkienė	22
---	----

TIKĖJIMAS

2015 M. SIELOVADINĖS VEIKLOS APŽVALGA – Prelatas Edmundas J. Putrimas	23
--	----

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	26
-----------------------------	----

Viršeliuose:

Vienatvė (Valdo Žilionio nuotr.)
Sausio 13-osios minėjimas Punsko lietuvių kultūros namuose
(Jurgio Paransevičiaus nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel./faks. 87 5161 416
www.e-ausra.pl
red@post.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. 22 Lipca 9
tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorius – Petras Vitkauskas
Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI:

Petras Maksimavičius, Eugenija Pakutkienė,
Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2016-01-14.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra.

„Aušros“ redakcijos sąskaita:

BS Sejny O/Puńsk, ul. A. Mickiewicza 52,
16-515 Puńsk
Nr. 33 93540007 0070 0000 0198 0008
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Marchlewskiego 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti
tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p.
adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti
„RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693
70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7-17
val.). Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Admini-
stracji i Cyfryzacji.
Projektą iš dalies remia Spaudos, radijo ir televi-
zijos rėmimo fondas (26-27 psl.).

Ministerstwo
Administracji
i Cyfryzacji

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Sausio 13-oji! Daugybė minčių. Prisiminimų, budint prie Parlamento.

Žiūriu į žuvusiųjų nuotraukas, biografijas. Vieni bendraamžiai, kiti jaunesni už mane. Gimnazijos trečiokai sako: „Mokytoja, tie du (Ignas Šimulionis ir Darius Gerbutavičius) tik metais už mus vyresni!“ Taip. Jaunimas paguldęs galvas dėl mūsų. Ar mokam suvokti jų žodžiais neišsakytą, bet gyvybėmis patvirtintą testamentą?

Gražių ir labai svarbių žodžių pasakė kun. Romualdas Grigas, kalbėdamas Seimo posėdyje. Prasminga, rūpestio dėl tautos likimo persmelkta kalba ir nemažai kritikos Seimo nariams. Pelnytos kritikos. Tarp kitko, dėl Laisvės premijos. Štai ką sakė kun. R. Grigas: „Todėl, neišsižeiskite, apgailėtinas buvo Seimo daugumos sprendimas neskirti šių metų Laisvės premijos Vytautui Landsbergiui. Jūs ne Profesoriui pagarbą ar nuopelnus laisvės kovai paneigėte, jūs Lietuvai Sausio 13-osios 25-mečio šventę sugadinote.“ Tokie žodžiai buvo priimti plojimais. Anot kunigo, galima mėgti arba nemėgti Landsbergio, tačiau – norime to ar nenorim – jis atsiras istorijos vadovėliuose šalia Basanavičiaus, Kudirkos, Smetonos ar Žemaičio.

Šiandien mokykloje žiūrėjome „Pamoką laisvei“, sekėme Eglės Bučelytės jaudulio kupinas akis. Mokiniam – tai tolima istorija. Kiek mums pasiseks suvirpinti jų širdis, kad Sausio 13-osios istorija taptų moksleiviams jų tikra istorija, o ne tik dar viena „privaloma mokykloje paminėti diena“? Jei bus tokių, kurie baigę mokyklą (kai jau nebeveš jų mokykliniai autobusai) patys sausio 13-ąją ar lapkričio 23-ąją pasiims savo vaikus, išisodins juos į automobilius ir atsiveš į Berznyko kapines uždegti žvakutės, galėsime pasakyti: „Mes, mokytojai, savo egzaminą išlaikėme“.

Koks bus Lenkijos lietuvių švietimo likimas?

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Lenkijoje nenutyla diskusijos apie išibėgėjančią švietimo reformą. Tačiau susidaro įspūdis, kad politikų ir publicistų žvilgsniai krypsta ne į tą pertvarkos pusę, kuri yra esminė keičiant valstybės raidos greitį ir kryptis. Bent man atrodo, kad svarbiausi klausimai ne tie, kiek reforma kainuos, kiek mokytojų neteks darbo, ar išliks gimnazijos, ar ne, kokio amžiaus vaikai privalės pradėti lankyti mokyklą. Tai neesminiai, antraeiliai dalykai. Tai tik priemonės pagrindiniam tikslui pasiekti. Pagrindinis su švietimo pertvarka susijęs klausimas yra ne organizacinio, bet ideologinio pobūdžio. Juk aiškiai įvardijama, kad švietimas turi stiprinti lenkų tautos imunitetą, ginti jos interesus,

išmokyti tautos istorijos ir taip paruošti lenkus atsispirti globalizacijos ir kosmopolitizmo iššūkiams, išmokyti efektyviai valdyti savo valstybę ir maksimaliai ją panaudoti lenkų tautos interesams Europoje ir pasaulyje ginti. Štai tokios bus keliamos užduotys Lenkijos mokykloms. Kita vertus, Lenkijos politikos apžvalgininkai šių klausimų neakcentuoja todėl, kad jie jiems savaime suprantami ir nekelia abejonių. Lenkijos mokyklos jau seniai tokią misiją vykdė, tik šiuo atveju ji bus organizaciniu ir finansiniu požiūriu žymiai sustiprinta.

BESIKEIČIANT PASAULIUI TURI KEISTIS IR MOKYKLA

Pasakysite, jog ankstesnės mintys

Abitūros egzaminas

skamba ne itin „moderniai“, o gal juntamas ir nacionalizmo kvapas. Galbūt, bet ar lietuviai nenorėtų turėti tokios švietimo sistemos, kuri kiek įmanoma ilgiau išsaugotų likusių 2,5 milijono tautiečių tautinį tapatumą, kalbą, kultūrą, raidyną, pasididžiavimą savo istorija ir paveldu? Lenkijos politinis elitas susirūpino tautiečių švietimu, nors jų žymiai daugiau nei lietuvių – 38 milijonai, neskaitant gyvenančiųjų už Lenkijos ribų. Pasaulis sparčiai keičiasi. Valstybių, kuriose darniai ir be įtampos sugyvena įvairios kultūros ir religijos – ar tai mums patinka, ar ne – nedaug beliko. Tai buvo gera idėja – sukurti atvirą, laisvą ir pasiturintį pasaulį. Tačiau nuo pat pradžių utopiška. Jos kūrėjai neįvertino tų procesų, kurie vyko už nudvasintos ir sumaterialėjusios Vakarų Europos ribų. Prie to prisidėjo naivus įsitikinimas, kad krikščionybė ir jos skelbiamos elgesio normos labai senamadiškos ir nepageidaujamos „modernioje Europoje“, kad žmogaus laisves ir pareigas nuo Prancūzijos revoliucijos laikų visi vienodai supranta, nepaisant kultūrinių, religinių ir kitokių ideologinių skirtumų.

Grįžkime prie Lenkijos švietimo reformos. Ji turės įtakos daugybei žmonių ir nemažai kainuos. Tai specifinė šalies gyvenimo sritis, kadangi įvedamos reformos rezultatus pajusime tik po kelerių ar net keliolikos metų. Taip buvo su paskutine 1999 metų švietimo reforma Lenkijoje. Prieš keliolika metų atliktų struktūrinių pakeitimų rezultatus galime įvertinti tik dabar, nes tiek metų reikėjo, kad pamatytume, ar, pavyzdžiui, gimnazijų sukūrimas palengvino jaunimo auklėjimo procesą ir pagerino mokymosi rezultatus, ar ne.

Švietimo reformos daug kainuoja, kadangi kiekvienas sprendimas sukelia grandininę reakciją. Keičiant

Žiemos stovykla Seinuose

jaunimo ugdymo koncepciją, būtina pakeisti mokymo programas, dėstomų dalykų valandų kiekį. Tai lemia vadovėlių pasikeitimą, mokytojų skaičių ir jų rengimo taisykles, keičiasi egzaminavimo tvarka ir „mokinio krepšelio“ skaičiavimo metodika. Ir taip paeiliui galima būtų dar ilgai vardinti.

KAS LAUKIA ĮGYVENDINUS NAUJĄ REFORMĄ?

Kokia ji bus, kol kas galima sužinoti iš žiniasklaidos pranešimų arba naujos valdžios atstovų pasisakymų. Jeigu bus įgyvendinti kai kurie sprendimai, jie gerokai pakeis šalies švietimo vaizdą. Atrodo, kad esminis dėmesys bus nukreiptas į tautinį jaunimo ugdymą, o visa sistema bus pritaikyta šiam tikslui įgyvendinti. Neseniai švietimo viceministrė Teresa Vargocka (Teresa Wargocka) pritarė, kad licejuose nebūsią klasių profilių, bus įvestas privalomas visose klasėse sustiprintas istorijos mokymas, skatinama lankyti istorines, lenkų tautai svarbias vietas. Naujoji

valdžia pabrėžia, kad būtent istorijos mokymas padės išsaugoti lenkų tautinį paveldą, ugdys jaunimo atsakomybę už tautinę bendruomenę, Lenkijos valstybės ateitį. Tuo pačiu pabrėžė, kad 4 metų (klasių) licejaus „atkūrimas“ – tai ministerijos prioritetas. Nors viceministrė neminėjo, kada bus naujai sukurti mokymo programos pagrindai, bet istorijos mokymas, ypač vidurinėse mokyklose, taps prioritetu. Žinoma, pasak jos, keisis ir privalomosios literatūros sąrašai.

Prieš rinkimus dabartinė valdžia dažnai deklaravo, kad sieks panaikinti gimnazijas (7–9 klases). Šiuo metu apie tai mažiau kalbama, tačiau daugiau kaip šimtas tūkstančių mokytojų suprato, kad turės ieškoti darbo kito lygmens mokyklose arba keisti kvalifikaciją. Taigi gimnazijų panaikinimas nėra paprastas sprendimas. Jis neišvengiamai sukels dalies visuomenės protestus. Po 1999 m. reformos Lenkijoje įsisteigė labai daug katalikiškos pakraipos gimnazijų, taigi ir Lenkijos Katalikų bažnyčios

hierarchai labai priešinsis. Matyt, dėl šios priežasties vis rečiau užsimenama apie gimnazijų naikinimą.

Protestus sukels taip pat „mokytojo kortos“ pakeitimai, kurie bus neišvengiami, jeigu bus įgyvendinama bent dalis žadamų pakeitimų. Minėta „korta“ užtikrina tam tikras privilegijas mokytojams, lyginant su daugeliu kitų profesijų. Matyt, tuo ir bus norima pasinaudoti siekiant sumažinti šios profesijos atstovų protestus. Daugelį švietimo reformos dalių pateikia Seimui svarstyti valdančiajai daugumai priklausantys Seimo nariai, o gimnazijų panaikinimas (mokytojų atleidimas) ar „mokytojo kortos“ nuostatų pakeitimas bus teikiami kaip Vyriausybės projektai, kuriems taikomos ilgesnės svarstymo procedūros, tarp kitko, vadinamasis konsultavimasis su ekspertais, visuomenės atstovais. Visai nepasakyta, kad plačioji visuomenė norės išsaugoti padidintas mokytojų socialines privilegijas ir kad labai prieštaras mokytojų etatų mažinimui. Tikriausiai dėl to neverks ir savivaldybės, kurioms dalį švietimo reikalų tenka finansuoti iš savo biudžetų. Skaičiuojama, kad vien dviejų (papildomų) pamokų per savaitę, kurias mokytojas galėjo išnaudoti papildomam darbui su mokiniais, panaikinimas leis sutaupyti valstybės mastu 1,7 mlrd. zlotų. Į šias diskusijas įtraukdama didesnę visuomenės dalį naujoji Vyriausybė sumažins kritiką savo atžvilgiu bangą, priimdama „nepopuliarius“ sprendimus pasidalins su ja atsakomybę.

Atrodo, kad greičiausiai ir sklandžiausiai bus įgyvendintas rinkimų pažadas grąžinti privalomą mokymą nuo 7 metų. Tokiu būdu padaugės mokinių vaikų darželiuose, sumažės pagrindinėse mokyklose. Šis klausimas, atrodo, mažiausiai kėlė diskusijų, juolab kad galutinai įgyvendinus šią nuostatą patys tėvai galės spręsti, ar jų penkiamečiai vaikai eis į vaikų darželį, ar ne. Tikriausiai keisis taip

pat švietimo skyrių vadovų (kuratorių) vaidmuo švietimo sistemoje. Kiek teko sužinoti iš kai kurių politikų pranešimų, norima, kad žymiai padidėtų kuratorių vaidmuo regionuose. Jie gaus didesnius įgaliojimus prižiūrėti švietimo įstaigas ir bus skiriami tiesiogiai švietimo ministro, o ne – kaip ligi šiol – vaivados. Taigi galima tikėtis, kad naujų sprendimų ir vėlesnės mokymo bei ugdymo politikos įgyvendinimas bus atidžiau prižiūrimas tų pareigūnų, kuriais visiškai pasitikės (skirs/atleis) už švietimą atsakingas ministras.

KAS LAUKIA LIETUVIŲ ŠVIETIMO?

Visoje šalies švietimo sistemoje egzistuoja taip pat tautinių mažumų švietimas. Kol kas apie tai nekalbama. Tai nieko naujo. 1999 m. pradedant įgyvendinti švietimo reformą lygiai niekas jos nuostatų nekonsultavo su tautinių mažumų atstovais. Niekas neklausė, kaip aštuonmečių mokyklų pertvarkymas į šešiametes paveiks, pvz., lietuvių švietimą, ar licėjaus klasių skaičiaus sumažinimas iki trijų neatsilieps mokymo kokybei, ar tai neprives prie Punsko licėjaus uždarymo. Šiandien, žiūrint iš anų laikų perspektyvos, 1999 m. reforma davė tik vieną teigiamą rezultatą. Gimnazijų sukūrimas ir pagrindinių mokyklų aplink Seinus uždarinėjimas leido lietuviams reikalauti įkurti lietuvišką gimnaziją ne tik Punske, bet ir Seinuose. Tačiau dėl 1999 m. reformos prarasta labai daug. Nuo 1999 m. tyliai, ramiai ir be (tarpvalstybinių) protestų uždaryta apie 70 proc. lietuviškų mokyklų.

O kas laukia lietuvių švietimo įgyvendinus naują švietimo reformą? Galime tik spėlioti. Apie tautinių mažumų švietimą niekas nekalba. Atrodo, kad niekas ir neketina klausyti tautinių mažumų nuomėnės. Pradėkime spėlionės nuo finansų. Neseniai nauja švietimo ministrė atsakinėdama Seime į parlamentarų klausimus dėl reformos

įgyvendinimo kaštų aiškiai pabrėžė, kad už švietimą atsakinga valstybė ir savivaldybės. Vadinasi, bent Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla ir toliau negaus reikiamo finansavimo, kadangi ji iš savivaldybės ne tik negauna papildomos paramos, bet ir valstybės skiriamais pinigais ligi šiol turėdavo su Seinų miesto savivaldybe „pasidalinti“. Neseniai paašškėjo, kad 2005–2015 m. Seinų miesto savivaldybė „Žiburio“ mokyklai neatidavė net apie 2 mln. zlotų – „mokinio krepšelio“ lėšų, gautų iš Lenkijos finansų ministerijos. Taip pat vargu ar įgyvendinus švietimo reformą Punsko savivaldybė ir Seinų apskritis susilauks didesnės finansinės paramos lietuvių švietimui išlaikyti.

Vadovėliai? Lietuviškos mokyklos jų visuomet beveik neturėjo. Pakeitus mokymo programas ir tie keli turimi nustos galioti. Egzaminai? Greičiausiai bus panaikintas žinių patikrinimas baigus pagrindinės mokyklos 6 klasę. Šiais metais (jau paruoštos užduotys), matyt, paskutinį kartą vyks valstybinis šeštokų žinių patikrinimas. Keturmečių licėjų įvedimas ir profliuotojo mokymo panaikinimas bus naudingas Punsko licėjui, kadangi (bent teoriškai) padaugės mokinių, todėl savivaldybei sumažės mokyklos išlaikymo kaštai, o panaikinus proflius licėjui padidės galimybės konkuruoti su kitais regiono licėjais.

Tačiau esminiai klausimai šie: Ar įgyvendinant naują reformą bus joje vietos paskutinėms Lenkijoje 4 lietuviškoms mokykloms? Ar nuo kitų mokslo metų bus teisinės galimybės organizuoti mokymą gimtąja kalba, ar liks tik lietuvių kalba kaip papildomas, neprivalomas dalykas? Ar bus galima mokyti Lietuvos istorijos ir geografijos? Kol kas daugiau klausimų negu atsakymų.

Su žemėlapiu per gyvenimą

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Ši kartą šnekinu buvusią Punsko mokyklos mokytoją. Čia ji iki aštuntojo dešimtmečio mokė geografijos. Tai buvo jos gyvenimo arkliukas, kurio nepaleido net ir tada, kai teko keisti darbo ir gyvenimo aplinką. „Nuo 1979 m. gyvenu Sokulkoje. Dirbau Sokulkos pagrindinėse mokyklose. Dėščiau geografiją. Kai 1999 m. Lenkijoje buvo įgyvendinta mokyklų reforma ir įsikūrė gimnazijos, mano 4-oji pagrindinė mokykla, kurioje dirbau, tapo 1-ąja gimnazija. Čia teko eiti

direktorės pavaduotojos pareigas, o po metų tapau šios mokyklos direktore. Joje mokėsi per 1000 mokinių. 2005 m. išėjau į pensiją. 1995 m. įgijau prisiekusiosios lietuvių kalbos vertėjos statusą, tai dabar turėdama daugiau laiko verčiu įvairius tekstus.“

Jurgita Stankauskaitė: Sugrįžime į praeitį – į Jūsų vaikystę ir jaunystę, praleistą Punsko krašte.

Birutė Jaroševičienė: Gimiau 1950 m. liepos 19 d. Onos ir Juozo Nevuliu šeimoje Rastinių kaime. 1957 m. pradėjau lankyti Smalėnų pagrindinę mokyklą, kur buvo dėstoma tik lenkiškai. Tada aš visiškai nemokėjau lenkų kalbos. Tuometinė mano auklėtoja Seredynska labai susirūpino. Nežinojo, ką su manim daryti. Praėjus keliems mėnesiams išmokau kalbėti lenkiškai. Nuo antros klasės lietuviškų šeimų vaikai galėjo mokytis lietuvių kalbos kaip atskiro dalyko. Lietuvių kalbą mums dėstė mokytojas Čaplinskas ir Marytė Sidarytė. Atsimenu, kad tikybos pamokos taip pat vyko lenkų kalba. Dėl to susirūpino mano tėvai. Pasibaigus 1958/1959 mokslo metams, jie leido mane į Punską, kad būčiau paruošta lietuviškai

prieiti Pirmosios Komunijos.

Sugrįžus prisiminimais į praeitį galiu pasakyti, kad tai buvo tikrai geri ir nerūpestingi vaikystės metai. Nors tais laikais pamokas ruošdavau prie žibalinės lempos (elektra Raistiniuose įvesta 1964 m. rudenį), mokslas man sekėsi gerai. Baigusi Smalėnų pagrindinę mokyklą, 1964 m. mokslus tęsiau Punsko licėjuje.

J. S.: Mokėtės Punske. Papasakokite, koks tada buvo Punsko licėjus. Kokie jausmai Jus užplūsta, kai prisimenate jaunas dienas, praleistas šioje mokykloje?

B. J.: Aštuntoje ir devintoje klasėse mūsų auklėtoja buvo Elena Vainienė, o vėliau Irena Čėplienė. Tais laikais mokykloje buvo didesnė drausmė nei dabar. Mergaitės turėjo nešioti mokyklines uniformas (mes jas vadinome chalatais). Jos turėjo baltas apykakles, ant rankovės buvo prisiūta mokyklos emblema. Budintis mokytojas dažnai mus pasitikdavo prie įėjimo durų ir tikrindavo, ar tinkamai esame apsirengę. Tais laikais mokytojas buvo autoritetas. Per pertraukas mokiniai neramstė sienų. Jie turėjo koridoriuje žygiuoti ratu. Ypač mokytojas Juozas Vaina prižiūrėjo, kad pertraukų metu mokiniai judėtų.

Man mokslas sekėsi neblogai. Mielai dalyvačiau mokyklos gyvenime. Vienu metu teko būti klasės šeimininke, dirbti mokyklos savivaldoje, o pasibaigus mokslo metų ketvirčiui su kitais mokiniais ruošiau sienlaikraštį su visų klasių mokymosi rezultatais. Galbūt dėl to gerai atsimenu savo pažymius. Buvoau šešta tarp geriausiai

Su tėveliais ir maža sesute

VIII klasėje su auklėtoja E. Vainiene

besimokančių mokinių. Tai buvo prasčiausias mano mokymosi rezultatas. Tačiau teko pasidžiaugti ir antrąja vieta. Mūsų klasės pirmūnas – Valdas Samulevičius, kuris dabar gyvena Kanadoje, Toronte.

Labiausiai man patiko gamtos mokslai, ypač geografija. Neblogai sekėsi istorija, lenkų kalba, sunkiau – fizika ir matematika. Vidurinės mokyklos gyvenimas, tai ne tik mokslas, bet ir pramogos. Atsimenu, kad šeštadieniais mokykloje buvo organizuojami šokiai, kuriuos noriai lankydavo dauguma mokinių. Pasilinksminimus organizuojančios klasės privalėjo paruošti programą. Be to, buvo rengiamos išvykos dviračiais, įvairios ekskursijos, o sekmadieniais skubėdavome į kiną. Tais laikais retas turėjo televizorių.

Punsko mokykloje praleidau geriausias jaunystės dienas, galbūt dėl to su malonumu prisimenu tuos laikus, draugus ir mokytojus.

J. S.: Galbūt išliko Jūsų atminty tam tikri asmenys: mokytojai ar draugai, kuriuos tikrai maloniai prisimenate, kurie kaip nors veikė jauną žmogų, skatino jį domėtis, tirti, siekti

mokslo aukštumų? Galbūt buvo tokių, kurie siekė perduoti jaunimui lietuviybės išlaikymo svarbą?

B. J.: Manau, kad kiekvieno mokinio atmintyje labiausiai išlieka auklėtojai. Mokytojos Elena Vainienė ir Irena Čėplienė labai mumis rūpinosi. Buvo mūsų antros mamos. Taip pat labai gerai prisimenu mokytoją Juozą Vainą, kuris nestandartiniais būdais, remdamasis praktika, stengėsi perduoti mums savo žinias. Labai įdomiai lietuvių

kalbos pamokas vedavo Danutė Grabauskaitė. Ji turėjo nepaprastai daug žinių, mintinai cituodavo eiles ir prozos ištraukas. Neeilinės buvo mums užduotų rašinėlių temos. Man atrodo, kad visi mokytojai savo veikla stengėsi perduoti jaunimui lietuviybės išlaikymo svarbą.

J. S.: Kokį kelią pasirinkote baigusi Punsko licėjų? Kur ir kokie mokslai Jus traukė?

B. J.: Mane visada domino geografija. Baigusi Punsko licėjų, išlaikiau stojamuosius egzaminus į Torunės mokytojų seminariją. Ten pasirinkau geografijos ir rankų darbų kryptį.

Po dvejų metų įgijusi geografijos ir rankų darbų mokytojos diplomą, pradėjau dirbti Vidugirių pagrindinėje mokykloje. Esant geriems orams, kasdien į darbą važinėdavau autobusu, o žiemą gyvenau pas M. ir S. Černečius. Tuo metu Vidugirių kaime buvo daug jaunimo, veikė svetainė. Nebuvo laiko nuobodžiauti. Po metų įsidarbinau Navinykų pagrindinėje mokykloje. Nors jos patalpose man buvo paskirtas butas, ankstyvą rudenį ir pavasarį gyvenau tėviškoje. Iš Raistinių

Kelionė į Šiurpilį

Iš šeimos albumo

Stovyklos Sudetuose metu skaičiuoju sumuštinius

į darbą eidavau pėsčiomis. Dirbdama Navinykų mokykloje neakivaizdiniu būdu mokiausi Krokuvos aukštojoje pedagogikos mokykloje. Aišku, pasirinkau geografijos kryptį. 1975 m. įsigijau geografijos magistro laipsnį. 2000–2002 m. neakivaizdiniu būdu Balstogės aukštojoje viešosios administracijos mokykloje studijavau švietimo vadybą. Be to, dalyvaavau ne vienuose profesinio tobulinimosi kursuose.

J. S.: Ar Punsco licėjus nusidažė kitomis spalvomis, kai čia pradėjote darbą? Kokio dalyko mokėte? Ar Jums buvo gera čia dirbti?

B. J.: Po dvejų darbo Navinykų mokykloje metų perėjau į Punkską. Tapau geografijos ir rankų darbų mokytoja. Kiek vėliau licėjyje ir pagrindinėje mokykloje mokiau tik geografijos. Iš pradžių man buvo keista, nes atrodė, kad visi ten dirbantys mokytojai neseniai mane mokė, o štai dabar kartu dirbame. Tačiau tas barjeras greitai pranyko. Nuo pat pradžių visi bendravome, dalyvaavome įvairiuose

susitikimuose. Tuo metu aš buvau viena iš jauniausių mokytojų, dėl to dažnai budėdavau mokinių organizuojamuose šokiuose. Labai mėgau keliauti, todėl organizuodavau ekskursijas, išvykas į Varšuvos Didįjį teatrą, keliones dviračiais po Suvalkiją, keliones–stovyklas. Man teko suorganizuoti tokias dvi keliones–stovyklas. Vienai vadovavome kartu su Jurgiu Paransevičiumi. Iš Krokuvos keliavome per Beskidus. O kitais metais su Jonu Nevuliu išvykome į Sudetus aplink Kłodzko slėnį. Punsco krašte žengiau pirmuosius pedagoginio gyvenimo žingsnius.

J. S.: Kiek metų čia dirbote? Kodėl vėliau išvažiavote? Ar dažnai aplankote vaikystėje numindžiotus takelius, jaunystėje išvaikščiotas Punsco gatves?

Ar nejauciame nostalgijos, kai pažvelgiate į Punsco licėjaus langus, kai matote išaugusį licėjaus pastatą?

B. J.: Punsco licėjyje dirbau šešerius metus. 1978 m. ištekėjau už Punsco mokyklos komplekso statybos vedėjo. Po vestuvių dar metus dirbau Punske, o 1979–aisiais prasidėjus mokslo metams apsigyvenau Sokulkoje, kur dirbo mano vyras. Man gana liūdna buvo palikti Punkską ir draugus. Iš pradžių kiekvieną šeštadienį

grįždavau į tėviškę. Vėliau, kai gimė vaikai, jau buvo kiti prioritetai ir pamažu prigijau naujoje vietoje. Kol čia gyveno mano tėvai, dažnai su vaikais praleisdavome vasaros atostogas Punsco krašte. O kai mano jaunesnioji sesuo Violeta išvyko į Kanadą, mamytė atsikraustė pas mus į Sokulką, todėl vis rečiau parvažiuodavom į Punkską. Dabar mūsų vaikai gyvena Varšuvoje, todėl pasikeitė kelionės kryptis. Nors dažniau važiuojame aplankyti anūkių, kelis kartus per metus apsilankome ir Punsco krašte. Džiaugiuosi, kad čia išaugo naujas licėjaus pastatas, bet man jis yra svetimas. Miliesni seni mokyklos pastatai, kur mokiausi ir dirbau. Praeidama pro mokyklą visada pažvelgiu į geografijos klasės langus. Dabar laukiu absolventų suvažiavimo, kai vėl galėsiu aplankyti man pažįstamus kampus.

J. S.: Ačiū Jums už pokalbį ir laukiame sugrįžtant.

Iš šeimos albumo

Birutė su vyru ir anūkais

Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos 2015 metų darbai

NASTUTĖ SIDARIENĖ

Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugija (LLEKD) 2015 m. labai aktyviai veikė įvairiose srityse. Kaip ir kasmet ruošė savo renginius, dalyvavo kitų organizuojamose šventėse, globojo folkloro ansamblius „Gimtinė“, „Alna“, „Šalcinukas“, „Saulalės“, rūpinosi tautodailės dirbtuvėmis, muziejumi.

RENGINIAI

Metų pradžioje, sausio 13 d., draugija jau antrą kartą su Punsko parapijos kunigu M. Talučiu surengė minėjimą. Dėl stipraus vėjo jis šįkart vyko parapijos salėje prie židinio. Kartu su „Gimtinės“ ansambliu susirinkusieji dainavo patriotines dainas, kunigas skaitė eiles. LLEKD globojami ansambliai dalyvavo Punsko lietuvių kultūros namų surengtame

Joninės Balstogės skansene

Teresės Uzdilaitės nuotr.

„Alna“ Tautinių mažumų susitikimuose

Teresės Uzdilaitės nuotr.

Vasario 16-osios minėjime. Scenoje dainavo patriotines dainas.

Per Atvelykį surengtas Tarp-tautinis velykinio apeiginio meno konkursas. Kaip kasmet jame dalyvavo daug Lietuvos ir mūsų krašto autorių. Jų atliktų nepakartojamų darbų parodos atidarymas pradėtas „Gimtinės“ ir „Alnos“ ansamblių parengta velykine programa su dainomis, giesmėmis, papročiais. Po to paskelbti konkurso rezultatai. Nugalėtojams surengta ekskursija į Lietuvą, o geriausi darbai perduoti „Senosios klebonijos“ muziejui.

Joninės eilinį kartą įvyko prie

Seivų ežero. Šventės apeiginės dalyš kasmet kartojami. Trumpiausių metų naktį aplankomi ąžuolai, javų laukai, miškas, palydima saulė, o jai nusileidus prie ežero sužiba žiburiai, plukdomi vainikai, kuriamas laužas, vidurnaktį jaunimas ieško paparčio žiedo. 2015-aisiais į programą, be visų LLEKD ansamblių, aktyviai įsijungė Punsco teatro mėgėjai ir teatralai, atvykę iš Lietuvos į Klojimo teatrų krivulę.

Žygio žirgais aplink Lietuvą metu svečius Šilainėje pasveikino ir pagrojo „Alnos“ ansamblis. Pas Albiną vykstant Oninėms „Gimtinės“ ansamblio dalyviai su savo apeigine programa, dainomis, duonos kepimu dalyvavo rugių prakirtų programoje. „Alnos“ ansamblis pasirodė Vizainio krašto šventėje.

Žolinės – svarbiausia Punsco šventė, kurioje dalyvauja daugiausia svečių ir turistų. Draugija yra pagrindinė tautodailės mugės ir folkloro festivalio organizatorė. Renginio scenoje, be kitų, pasirodė Skriaudžių kanklininkai, Dovilų etnografinis ansamblis „Lažupis“, „Gimtinė“, „Alna“ ir „Šalcinukas“. Festivalis pavadintas „Išaudiau drobėlį“. Šalia scenos įrengtos staklės. Kiekvienas galėjo

„Gimtinė“ per adventą gieda Šv. Mergelės Marijos valandas

pažiūrėti, kaip audėjos audžia drobę, bei pasimokyti audimo amato. Žolinės – tai visų pirma Punsco parapijos atleidai, kurių metu iškilmingoje procesijoje nešami derlinių vainikai. LLEKD 2015 m. nupynė tris vainikus, kuriuos ir nešė procesijoje. Du ansambliai, atvykę iš Lietuvos į folkloro festivalį, taip pat atsivežė savo nupintus vainikus. Žolinių atleidus iš pat ryto pradėjo „Gimtinės“ ansamblis, giedodamas Šv. Mergelės Marijos valandas. (Jau antrus

metus ir visus advento sekmadienius „Gimtinė“ pradeda Šv. Mergelės Marijos valandų giedojimu.)

„Alna“ pasirodė XIII kapelių šventėje Seinuose bei XXII Druskininkų folkloro šventėje. Kasmetinėje Duonos, medaus ir pieno šventėje pas Albiną „Gimtinė“ dainavo apeigines rugiapjūtės dainas, pynė derlinių vainiką. Jaunimo ansambliai „Saulalės“ ir „Šalcinukas“ dalyvavo Tautinių mažumų susitikimuose Punske.

Adventinis vakaras 2015 m. surengtas jau antrą kartą LLEKD būstinėje. Be draugijos narių, jame dalyvavo Lietuvos ambasadorius Lenkijoje Šarūnas Adomavičius, Lietuvos URM darbuotoja D. Vinciūnienė, LR konsulato Seinuose vadovas V. Stankevičius.

IŠVYKOS

Jaunimo „Šalcinuko“ kapela ir „Saulalės“ Raseinių rajono Žaiginio mokyklos kvietimu dalyvavo patriotinės dainos konkurse Kovo 11-osios proga ir laimėjo pirmąją vietą. „Gimtinė“ ir „Šalcinukas“ sėkmingai pasirodė Utenos scenoje Etnografinių regionų metų festivalyje „Rask visų Lietuvų Utenoj!“. Dalyvius labai šiltai savo kiemelyje priėmė

N. Sidarienė moko suvalkietes pinti trispalves akcijai „Lietuvai ir man“

Sudeikių seniūnija, vaišino skania virta žuviene.

Lapkričio 20 d. „Gimtinė“ sveikino Marijampolės neįgaliųjų „Gijos“ ansamblių su 20-ies metų jubiliejumi. Abu ansambliai koncertavo Viešojoje miesto bibliotekoje, po to pabendravo. Joninių programą „Gimtinė“, „Šalčinukas“ ir „Saulalės“ parodė Balstogės skansene. Vietiniai žiūrovai kartu su ansambliciais pynė vainikus, šoko, dainavo, plukdė vainikėlius ir aktyviai dalyvavo kitose apeigose.

„Gimtinės“ dalyviai, draugijos nariai dalyvavo Sangrūdos parapijos įsteigimo 90-ųjų metų minėjime. Kartu su kitais ansambliais jie ėjo per gyvenvietę su savo vėliava. Parapijos istorinių nuotraukų parodos atidarymo iškilmes pajvairino „Šalčinuko“ smuikininkė Laima.

Velykinio konkurso nugalėtojams surengta ekskursija į Kėdainius, Paberžę, Jonavą – kur jie pasisvečiavo pas juostų ir gobelenų audėją Vytautą Mikštą. Jis parodė savo darbus ir jų atlikimo būdus.

Gruodžio pradžioje LLEKD narius Lietuvos etninės kultūros draugija pakvietė į Etnografinių regionų metų užbaigimą Vilniuje. Trumpą programėlę parodė „Alnos“ ansamblis. Keturiems punskiečiams įteiktos padėkos už ypatingus nuopelnus etninės kultūros srityje.

SVEČIAI

2015 m. draugiją kelis kartus aplankė svečiai iš Lietuvos: LR konsulato Seinuose vadovas, Lietuvos kultūros ministerijos atstovai, Lietuvos ambasadorius Lenkijoje su URM darbuotoja. Atvykusieji kiekvieną kartą iškilmingai sutikti su menine programėle, vaišėmis. Svečiai, išklaušę LLEKD problemų, pažadėdavo padėti jas spręsti.

TAUTODAILĖS DIRBTUVĖS

Jau trečius metus veikia tautodailės dirbtuvės „Šimtavirvis“. Čia vietiniai žmonės, mokyklinis jaunimas

laisvalaikiu sueina padirbėti: austi, drožinėti, narstyti siūlus, rišti verbas, siuvinėti, karpyti ir kt. Su savo atliktais darbais dirbtuvių meistrai dalyvavo mugėse Punske, Vengožave, Suvalkuose, Seinuose, Utenoje. Dirbtuvėse priimami lankytojai, vyksta susitikimai.

MUZIEJUS

LLEKD globoja Punsko „Senosios klebonijos“ muziejų. Šiomet čia vyko Muziejų kelias, suorganizuotas bendradarbiaujant su Lazdijų krašto muziejumi. Šio renginio metu tautodailės darbus demonstravo Punsko gimnazijos jaunimas, LLEKD tautodailininkai. Dalyvavo daug lankytojų. Grojo „Alna“. Muziejuje vasarą atidaryta Ryčio Milkinto medinių angelų laikinoji paroda. Karpinių paroda nuvežta į Žaiginio mokyklą.

PASIEKIMAI

Daugelis draugijos darbų atlikta sėkmingai. Galima pasidžiaugti, kad visi ansambliciai, veikėjai draugiškai dirbo ir nuoširdžiai bendravo, todėl nemažai nuveikta. Reikia paminėti, kad nuo pradžios mokslo metų žymiai padaugėjo „Šalčinuko“ dalyvių. Jaunimas nori dainuoti ir groti.

Ryškiausias „Alnos“ pasiekimas tai trečiosios vietos laimėjimas Lenkijos liaudies kapelų konkurse Kazimieže prie Vyslos, „Šalčinuko“ ir „Saulalių“ – pirmoji vieta patriotinės dainos konkurse Žaiginio mokykloje. Laimėjimai tai taip pat dalyvavimas „Sidabro vainikėly“ Marijampolėje, trečioji vieta Respublikiniame vaikų ir jaunimo tautodailės konkurse bei keturių žmonių apdovanojimas Lietuvos etninės kultūros draugijos padėkos raštais.

Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos valdyba labai nuoširdžiai dėkoja savo nariams, kurie aktyviai prisidėjo prie LLEKD veiklų. Tariaime ačiū Punsko parapijos kunigams už nuoširdų bendradarbiavimą, Punsko valsčiaus viršaičiui ir darbuotojams už transportą išvykoms, Lietuvos Respublikos konsulato Seinuose vadovui už nuoširdų rūpinimąsi draugijos reikalais ir pagalbą. Labai dėkojame mokesčių mokėtojams, kurie 1% pajamų mokesčio skyrė LLEKD veiklai. Tikimės ir kartu prašom, kad šių metų pradžioje atsiskaitydami su mokesčių inspekcija vėl nepamirštute LLEKD.

Prelato Igno Dzermeikos 15-ųjų mirties metinių minėjime gieda A. Bapkauskienė su „Saulalėmis“

Prisiminimai apie Navinykų mokyklą

VYTAUTAS PEČIULIS

Kadangi aš pradėjau lankyti pirmą klasę 1949 metais, tai tų laikų įvykiai man žinomi. Pas minimus tris ūkininkus: Berneckus, V. Valinčių ir Milončius, tuomet nebuvo jokių mokyklų. Veikė keturių klasių mokykla pas Vincą Sendą, šalia uždarytos mokyklos. Trečias ir ketvirtas skyriai rinkdavosi 8 valandą ryto ir buvo mokomi iki 12 valandos. Nuo 12 valandos buvo mokomi pirmas ir antras skyriai. Viskas dėstyta lenkiškai, o mokytojas buvo vienas – Mikas Sidaris, kilęs iš Klevų kaimo. Atėję pirmokai dauguma nemokėjo

lenkų kalbos. Vienas kitas šiek tiek suprato, nes buvo pramokę iš lenkų kaimynų. Kitais metais buvo įvesta viena lietuvių kalbos pamoka per savaitę. Knygų nebuvo, tai kiekvienas atsinešdavo tokias, kokias tik tėvai turėjo namuose. Tokia pati tvarka buvo ir trečiame skyriuje.

Lietuviška mokykla atidaryta man pradėjus lankyti ketvirtą skyrių, 1952/1953 mokslo metais. Mokytojai buvo du – Juozas Krivonis ir Viktoras Trečiokas (kažkodėl vadinamas Albertu). Iki to laiko penkto skyriaus mokiniai turėdavo lankyti Vidugirių mokyklą. Atidarius lietuvišką Navinykų mokyklą atsirado penktas skyrius (pas Sendus, vadinamus Marcynais), kitais metais – šeštasis skyrius, dar kitais – septintasis (pas Joną Milončių). Taigi mokykla buvo

Navinykų mokyklos mokiniai pas Vincą Sendą. 1955 m.

pas tris ūkininkus: Vincą Sendą (pirmi keturi skyriai), Sendus – Marcynus (penktas ir šeštasis skyriai), Joną Milončių (septintasis skyrius).

Pradedant penktu skyriumi mokė Jonas Stoskeliūnas, Marytė Krakauskaitė (vėliau Savickienė) ir Antanas Valinčius. Kadangi Jonas Stoskeliūnas turėjo mokytojauti įkurtame lietuviškame licėjyje Suvalkuose, jis dėstė tris dienas licėjyje ir tris dienas Navinykų mokykloje. Atėjęs Antanui Valinčiui, Stoskeliūnas ėmė dirbti tik licėjyje. Atsiradus septintam skyriui (aš buvau šeštame) atėjo mokytojauti Aldona Pečiulytė (vėliau Leončikienė). Šie trys mokytojai ir mokė mane, kol baigiau septynių klasių Navinykų mokyklą.

Kai atsirado penktas skyrius, mokyklą ėmė lankyti Pristavonių

mokyklos, Kampuočių kaimo mokiniai. Septintą skyrių lankė Vaitakimio mokiniai. Mat tose mokyklose minėtų skyrių nebuvo.

Man nuo 1960 metų gyvenant Kanadoje, buvo pastatyta moderni mokykla su visais skyriais viename pastate. Kaip gaila, kad ši pagarsėjusi, miela ir gerus prisiminimus palikusi Navinykų mokykla uždaryta...

Turiu prisiminimui pasididinęs man būnant šeštame skyriuje darytą nuotrauką su mokytojais (iš kairės) Aldona Pečiulyte, Antanu Valinčiu mi ir Maryte Krakauskaite. Aš – su šviesiu švarku, už mokytojo Antano Valinčiaus, tarp dviejų mergaičių. Ši nuotrauka išspausdinta knygoje „Navinykai“.

Punsko krašto bitininkai Vilkaviškyje

PETRAS VITKAUSKAS

Praėjusių metų gruodžio 13 d. Punsco krašto bitininkai Petras Vitkauskas ir Jonas Baguckas Vilkaviškio bitininkų draugijos kvietimu dalyvavo miesto „Ažuolo“ progimnazijos salėje vykusiame bitininkų ataskaitiniame susirinkime. Dovanų nuvežta „Aušros“ leidyklos išleista 2016 m. Punsco licėjaus jubiliejui skirtą kalendorių ir naują metraščio „Terra Jatwezenorum“ tomą.

Petro Vitkausko nuotr.

Susirinkimo dalyviai

Petro Vitkausko nuotr.

Algirdas Žukas

Susirinkusiuosius pasveikino skyriaus pirmininkas, bičiulis Sigitas Jašinskas. Jis pateikė pastarųjų metų darbo ataskaitą, kuri buvo vienbalsiai priimta. Finansinę ataskaitą pristatė bitininkė Regina Naujokaitienė (ši ataskaita taip pat priimta vienbalsiai).

Paskaitą apie bičių produktų kokybės reikalavimus ir paruošimą parduoti skaitė Algirdas Žukas iš Vilniaus („Apiproduktai“). Jis atkreipė dėmesį į besiplečiančias galimybes eksportuoti lietuvišką medų ir jo kokybės įvertinimą Vakarų Europoje. Buvęs Lietuvos bitininkų sąjungos

valdybos narys Sigitas Ūselis, skaitydamas paskaitą „Darbai bityne nuo rudens iki pavasario“, daug kalbėjo apie varozės gydymo būdus ir priemones.

Po paskaitų pateikta nemažai klausimų ir diskutuota. Susirinkę bitininkai galėjo parduoti bičių produktus: vašką, pikį, bičių duonelę. Pabaigoje bičiuliai pakviesti papietauti, tad galėjo tęsti diskusiją užstalėje.

2016 m. Lietuvos bitininkų sąjungos kasmetinė šventė vyks tarp Laukuvos ir Varnių – Ežeros kaime.

„Terra Jatwezenorum“

PETRAS VITKAUSKAS

Punsko savivaldybės konferencijų salėje 2015 m. gruodžio 12 d. jau septintą kartą vyko Tarptautinė istorijos paveldo konferencija bei metraščio „Terra Jatwezenorum“ (Jotvingių kraštas) 7 tomo pristatymas. Dalyviai ir prelegentai atvyko iš Lietuvos ir mūsų krašto.

Konferenciją pradėjo Gedimino Kraučlio vadovaujami „Tėviškės aidai“. Jie, tarp kitko, atliko partizanišką dainą. „Aušros“ leidyklos direktorius, leidinio „Terra Jatwezenorum“ vyr. redaktorius Sigitas Birgelis sveikindamas susirinkusiuosius pabrėžė, kad po kelerių metų sukaks šimtmetis, kai buvo nutiesta valstybinė siena, atskyrusi kaimus,

gimines, kaimynus. Nors dabar jau esame Šengeno erdvėje, geležinė uždanga ir toliau gyvuoja mūsų sąmonėje. Vienas iš metraščio tikslų yra vienyti ir jungti tai, kas buvo padalinta, padėti pažinti bendrą istoriją, kad nesiskirstytume į „mes“ ir „jūs“, kad būtume vienos Lietuvos, vienos Tėvynės vaikai.

Į prezidiumą vadovauti konferencijai pakviesti Juozas Sigitas Paransevičius ir Kęstutis Subačius. Pastarasis kalbėdamas pabrėžė, kad jau septynis kartus sužibo Punsko padangėje išskirtinumo pilnas kultūros reiškiny. Pasak jo, punskiečiai kelia iš užmaršties tai, kas lydėjo lietuvių tautą sunkiais XIX–XX a. vingiais. Šis leidinys kelia lietuvių

tautos savimone.

Jotvingių ir prūsų bendrijos pirmininkas Petras Lukoševičius, pasveikinęs konferencijos dalyvius, priminė, kad skaičius 7 labai svarbus senovės lietuvių gyvenime, nes tai laimės ir brandos ženklas. Jis informavo, kad „Prusaspira“ 2015 m. Elbinge išleido „Mažąjį prinčą“ prūsų kalba ir ruošiasi leisti prūsų sakmes, pasakas, legendas. Minėtą leidinį įteikė metraščio vyr. redaktoriui.

J. S. Paransevičius, skaitydamas pranešimą „Kova dėl lietuvių kalbos teisių Seinų ir Suvalkų krašto bažnyčiose Kalvarijos pavyzdžiu“, teigė, kad tautinės kalbos reikšmė padidėjo XIX a. antroje pusėje, kai prasidėjo lietuvių tautinis atgimimas.

Konferencijos dalyviai

Valdo Žilionio nuotr.

Valdo Žilionio nuotr.

„Tėviškės aidų“ ir Suvalkų „Ančios“ DVD plokštelės pristatymas

Tuomet Lietuvos inteligentija ir sąmoninga kunigija susirūpino kalbos padėtimi bažnyčiose, per kurias XIX a. buvo vykdomas stiprus lenkinimas. Lietuviai priešinosi lenkiškiems pamokslams, reikalavo, kad jie būtų sakomi lietuvių kalba, kad vyktų pridėtinės pamaldos. Kova dėl lietuviškojo žodžio Dievo namuose dažnai reikalavo iš lietuvių pasiaukojimo ir net kraujo praliejimo. Taip buvę paribio bažnyčiose: Berznyko, Vizainio, Kalvarijos, Punsko, Seinų. Būtent seiniškiams po Antrojo pasaulinio karo teko ilgiausiai kovoti dėl lietuviškų mišių. Jos tik Šv. Tėvui Jonui Pauliui II paliepus daugiau kaip prieš 30 metų buvo grąžintos į Seinų baziliką.

Stanislovas Sajauskas iš Marijampolės skaitė pranešimą apie Pirmąjį pasaulinį karą jotvingių žemėje. Apie Lietuvos kariuomenės kūrėją savanorį Antaną Gritėną papasakojo alytiškis Gintaras Lučinskas. Deimantė Aidukaitė iš Alytaus kalbėjo apie jaunavedžių vedybinę

elgseną buvusios Seinų apskrities parapijose 1922–1938 m. Alytiškė Elvyra Biliūtė-Aleknavičienė pristatė MonsinJORą Alfonsą Svarinską, o vilnietis Darius Daukšas skaitė pranešimą apie Punsko krašto jaunimo etninio ir nacionalinio identiteto konstravimą.

Antrojoje konferencijos dalyje pristatytas Lietuvos istorijos instituto leidinys „Seinų ir Suvalkų kraštas: Kelionių vadovas“. Pasak Istorijos instituto direktoriaus Rimanto Miknio, šio leidinio laukta tiek mūsų krašte, tiek Lietuvoje. Mat turistams trūko kompaktiško leidinio lietuvių kalba, leidžiančio savarankiškai lankyti šį kraštą. Turint bendraminčių Punske, Seinuose, LR konsulate, „Aušros“ leidykloje bei Istorijos institute, pagaliau darbą pavyko atlikti. Sunku buvo atrinkti medžiagą, panaudota daug iki šiol nepublikuotų istorinių šaltinių. Vadovas išleistas 1500 egz. tiražu. Jame medžiaga padalinta į 8 dalis: LDK paveldas, Lietuviškumo pėdsakai, Architektūra,

daugiau. Kol kas leidinys bus pasiekiamas Lietuvoje, LR konsulate Seinuose, mūsų krašto lietuviškose įstaigose.

Konferencijos trečiojoje dalyje vyko kalėdinių, velykinių ir kitų giesmių DVD plokštelės pristatymas. Plokštelę sudaro dvi dalys. Pirmojoje yra 17 kalėdinių ir velykinių giesmių, antrojoje – 18 įvairių religinių giesmių.

Kaip teigė DVD plokštelės sumanytojas, Punsko „Tėviškės aidų“ ir Suvalkų „Ančios“ vadovas G. Kraužlys, apie plokštelę galvota nuo seniai. Šiomet, padedant S. Birgeliui, giesmes pavyko įrašyti. Plokštelę išleido Punsko „Aušros“ leidykla.

G. Kraužlys kalbėjo, jog būtina įamžinti mūsų krašto giedojimus ir perduoti juos vaikams bei anūkams. Gal jaunimas, vis mažiau dainuojantis, dar paseks vyresniųjų pėdomis?

Plokštelę pristačius vyko chorų „Tėviškės aidai“ ir „Ančia“ koncertas.

Sausio 13-oji - Laisvės gynėjų diena

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje

Kas yra meilė Tėvynei, patriotizmas? Mokiniai bandė rasti atsakymą į šiuos klausimus, pasitelkę Algirdo Patacko esė. Istorijos pateiktas atsakymas lyg ir akivaizdus – meilė Tėvynei, tai nuolatinis budėjimas, stovėjimas vietoje, kai ateina sausio 13-osios...

Mokiniai paminėjo visus, žuvusius prieš 25 metus, sausio 13-osios naktį. Tai: Loreta Asanavičiūtė, Rolandas Jankauskas, Virginijus Druskis, Darius Gerbutavičius, Rimantas Juknevičius, Alvydas Kanapinskas, Algimantas Petras Kavoliukas, Vidas Maciulevičius, Titas Masiulis, Alvydas Matulka, Apolinaras Juozas Povilaitis, Ignas Šimulionis, Vytautas Vaitkus, Vytautas Koncėvičius.

Programos pabaigoje kiekviena klasė paminėti žuvusiųjų atminimą gavo po vieną užduotį. Darželinukai spalvino žvakeles, pradinukai turėjo nupiešti televizijos bokštą. Ketvirtokai uždegė žvakutę prie paminklo „Žuvusiems už Lietuvos laisvę“, penktokai ir šeštokai – žvakutes prie Seinų kapinėse palaidotų karių kapų. Gimnazistai paruošė sienlaikraštį, uždegė žvakutes Berznyko kapinėse palaidotiems Lietuvos savanoriams.

Punsko Dariaus ir Girėno mokykloje

Mokiniai paminėti Sausio 13-ąją susirinko per ketvirtą pamoką sveitainėje. Programą parengė VI b klasė, vadovaujama mokytojos Zitės Valinčienės (talkino mokytoja Birutė Venslauskienė). Moksleiviai papasakojo apie istorines aplinkybes, deklamavo eiles, dainavo. Išvardytos

Sausio 13-osios minėjimas Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje

žuvusių Lietuvos didvyrių pavardės. Jiems atminti uždegtos žvakės. Pasiidalinta mintimis apie lietuvių tautos aukų svarbą ir pagarbą joms.

Pabaigoje žodį tarė direktorius Jonas Vydra. Jis pabrėžė, jog mes, lietuviai, turime gyventi taip, kad laisvės gynėjų auka nenueitų veltui.

Punsko Kovo 11-osios licėjuje

Sausio 13-osios rytą Punsko Kovo 11-osios licėjuje įvyko Laisvės

gynėjų dienos minėjimas. Mokiniai paruošė programą, kurios metu deklamuotos eilės, dainuotos patriotinės dainos, priminta tų dienų istorija ir didvyriai. Išsakyta daug minčių apie lietuvių tautos laisvę, patriotizmą ir ištvermę siekiant išsivaduoti iš sovietų vergijos. Pabaigoje žodis suteiktas mokyklos direktorei Irenai Marcinkevičienei.

Ruošiant programą mokinius globojo mokytoja Irena Nevulienė.

Punsko Dariaus ir Girėno mokykloje

Už laisvą Lietuvą

JOLANTA MALINAUSKAITĖ-
VEKTORIENĖ

Prieš 25-erius metus sausio 13-osios naktį visų lietuvių širdys plakė vienu ritmu, visų kupinos vilties akys buvo pakeltos į dangų. Tą naktį dar kartą sau ir pasauliui mažoji Pabaltijo šalis įrodė, kad jos didybė ir stiprybė – vienybėje ir tikėjime. Tada tikėjome laisve, tikėjome ateitimi, tikėjome meile Tėvynei ir šviesesniu rytojumi... Laisvė niekad nėra padovanojama, ji visuomet reikalauja vilties, kovos, stiprybės ir aukų. 1991 m. kruvinąją sausio 13-osios naktį gindami savo žemę ir savo tautą gyvybę paaukojo 14 lietuvių, sužeistų buvo per 700. Tikslas pasiektas – šiandien galime džiaugtis nepriklausoma Lietuva, bet negalime užmiršti tų, kurie savim nutiesė kelią į Tėvynės laisvę.

Laisvės gynėjų dieną Punsco lietuvių kultūros namuose minėjome sausio 10-ąją. Tradiciškai šį minėjimą rengia vaikų teatras „Kregždutė“ ir Punsco muzikos mokyklos mokiniai. Punske muzikos mokykla gyvuoja jau 20-metį. Per tą laiką išaugo didelis būrys jaunų muzikantų, kurie puikiai išsipynė į mūsų krašto ansamblių gretas. Renginyje skambėjo patriotinių eilių pynė, klasikinės ir lietuvių liaudies muzikos kūriniai. Džiugu, kad šį minėjimą organizuoja mažieji artistai. Jiems tai puiki istorijos pamoka.

Muzika ir eilėmis pagerbėme Anapilin iškeliavusius Laisvės gynėjus. Šiltas koncertas į salę sukvietė neabejingus mūsų Tautos istorijai kraštiečius. Tik gaila, kad jų gretos vis retesnės...

„Aš čia – gyva“, – rašęs Bernardas Brazdžionis. Lietuva gyva. Džiaukimės jos laisve, branginkime jos istoriją ir tuos, kurie kovojo už ateitį.

Sausio 13-osios minėjimas Punsco lietuvių kultūros namuose

Punsco Kovo 11-osios licėjuje

Advento vakaras Punske

ALDONA VAICEKAUSKIENĖ

Adventas – susikaupimo, dvasios ir kūno apsisvalymo periodas, kuriuo prasideda bažnytinių švenčių liturginiai metai. Iš krikščionybės istorijos žinoma, kad adventas iki IV a. buvo ilgesnis, truko septynias savaites, iki Trijų karalių. 354 m. Bažnyčia galutinai nustatė, kad Kalėdos, kaip Kristaus gimimo diena, bus švenčiamos gruodžio 25-ąją. Kartu sutrumpėjo ir advento laikotarpis.

Iš rašytinių šaltinių, tautosakos galima spėti, kad ir iki krikščionybės buvo praktikuojamas susilaikymas nuo triukšmingų susibūrimų, pasilinksminimų. Papročiai, tikėjimai, spėjimai rodo, kad liaudies kalendoriuje adventas – mistiškas laikas.

Galima manyti, kad senovėje tai būvęs rimties, saulės gesimo laikas ir ūkinių metų pabaiga. Šiuo laikotarpiu ypač svarbus mirusiųjų pagerbimas ir jaunimo, ypač merginų, noras nuspėti savo ateitį. Tamsusis prieškalėdinis laikotarpis – tai ir žmonių fizinio bei dvasinio apsisvalymo, stebuklingos ramybės ir taikos metas, kai nevalia nieko skriausti, kai reikia padėti gamtai pabusti, kad atėjus pavasariui ji visa vėl atgytų, sušvytėtų spalvomis ir žaluma, kai žemė išsilaisvins iš sąstingio ir vėl prasidės naujas gyvybės ratas gamtoje. Kad tai įvyktų, turi būti atlikti tam tikri magiški veiksmai: sugiedotos giesmės, pamaitintos protėvių vėlės, laikytasi kai kurių maisto apribojimų, darbų

draudimų. Čia ir glūdi senoviškų švenčių vyksmo paslaptys. O mūsų dienas pasiekę išvardyti apeiginiai veiksmai, jau nebetekę amžiams bėgant sakralumo, prabyla į mus tradicinių kalendorinių papročių bei liaudies tikėjimų pavidalu. Dabar jau tik žaismo forma prisimename iš praeities atėjusius draudimus, tikėjimus, burtus. Lietuva turi daugybę advento ir Kalėdų laikotarpio dainų, ratelių, žaidimų.

Į advento prisiminimų vakarą savo būstinėje 2015 m. gruodžio 15 d. pakvietė Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos valdyba. Renginys sutapo su LR ambasadoriaus vizitu Punske ir Seinų krašte, todėl jame dalyvavo ir garbingi svečiai: ambasadorius, konsulato Seinuose vadovas, Punske parapijos kunigai, valsčiaus atstovai, draugijos nariai iš Vilniaus, Kauno. Susibūrė taip pat draugijos folkloro ansamblių dalyviai, draugijos nariai, rėmėjai, bičiuliai. Advento dainos, muzika, pasakojimai apie girdėtus draudimus, būrimus leido visiems pasijusti vienos giminės atstovais, vieninga lietuvių tauta.

Vakaro pradžioje visus pasveikino LR ambasadorius Lenkijoje Šarūnas Adomavičius. Jis kalbėjo: „Visus labai nuoširdžiai noriu pasveikinti ir visiems padėkoti. Atvažiauvus į Punkską ir Seinus, važiuojant pro tuos klonius, laukus, bažnyčias – kiekvienam lietuviui sudreba širdis. Pamatai mūsų žmones, tai džiaugiesi ir pagalvoji, kad reikia nusilenkti visiems žmonėms, ypač senoliams, kad išlaikė lietuviybę, kad nešė tą žinią ir ji atėjo iki šių dienų. Džiugu matyti, kad tiek daug vaikinių ir merginų prasmingai ruošiasi advento laikotarpiui, kad skiria savo laiką ir vakare

iš LLEKD archyvo

Kalba LR ambasadorius Lenkijoje Šarūnas Adomavičius

Iš kairės: Nijolė Balčiūnienė, Nastutė Sidarienė, Aldona Vaicekauskienė

nori ateiti į užsiėmimus, ir galų gale perima tai, ką protėviai atnešę iki šių dienų. Gerai, kad yra žmonės, kurie turi tą pajautimą, tą supratimą ir padeda jaunimui tai padaryti. Pasirodo, kad kiekviena juosta turi savo simbolį, tik reikia tai suvokti.

Noriu visiems Punsko ir Seinų krašto žmonėms padėkoti. Noriu padėkoti ir kunigams, kurie per maldas, giesmes nešė lietuvišką žodį. Visiems noriu padėkoti ir nusilenkti.

Jau trys žvakės dega ir netoli Kalėdos, tai visiems linkiu džiaugsmingų šventų Kalėdų. Tikrai jus prisimename, dalijamės bendrais vargais ir džiaugsmiais...“

Apie advento prasmę pasakojo gerb. Nijolė iš Vilniaus: „Nuo seno lietuviai, kaip ir visi baltai, gyveno pagal saulės ratą. Darbai visi, dainos ir mintys sukosi kartu su saule. Jei dienos ilgos, tai anksti keliasi, vėlai gula, dalgius pusto ir dainuoja rugiapjūtės dainas, šienapjūtės dainas, švenčia gražiausią metų šventę ilgiausios dienos ir trumpiausios nakties, kuri pilna burtų, paslapties, gyvybingumo. Saulei leidžiantis žemyn ir trumpėjant dienoms, dainuojame rudens darbų dainas, karo,

rekrūtų dainas ir artėjame prie Ilgių meto. Ilgės – koks gražus ir prasmingas pavadinimas. Ilgimės išėjusiųjų, kurie ilsisi kapeliuose, kalneliuose – amžinoje tėviškėlyje. Lankydami kapelius artėjame prie kito meto – tamsiojo laikotarpio, kuriame susilieja viskas: gamta, žmogus, gyvieji, mirusieji, čia ir ten. Išnyksta anapusinis pasaulis. Visi tarsi esame kartu su protėviais. Mes būtume niekas, jeigu netektume atminties. Tik tai mus ir daro žmonėmis, vienos ar kitos tautos atstovais.“

Pasakodama apie advento laikotarpį, Nijolė priminė ir dainą „Sodinau sodi obelėlį“, kurią nuostabiai padainavo Alicija. Tai Dzūkijos dainų karaliaus Miko daina. Prieš keturiasdešimt metų ją Nijolė girdėjo iš paties pateikėjo. Jis mokėjo tūkstančius dainų ir savo laibu balseliu labai gražiai jas išvingiuodavo.

„Per adventą buvo ne tik dainuojama, bet ir einama ratelių, kur dainuota apie zuikelį, vilkelį, genelį. Adventas – tai laukimas. Mes dabar laukiame gimiančio Jėzaus, o mūsų protėviai laukė šviesos, danguje pasirodančios saulės“, – tęsė viešnia.

Nijolė priminė papročius, kurie

nebuvo žinomi mūsų krašte: „Tai blukio tempimas ir deginimas. Blukio deginimas – tai kartu ir savo ydų atsikratymas, sudeginimas ligų, nelaimių, blogybių. Tai apsisvalymas visomis prasmėmis, kad švaria siela būtų galima pasitikti tą nepaprastą stebuklą – gimusį kūdikėlį Jėzų, pasirodančią saulę (jeigu mes tuo stebuklu tikime). Ir tada tu ateini į šventę, į tą džiugesį.“

„Iki Trijų karalių darbai nedirbami, lankomi kaimynai, giminės. Tada pradėdamos dainuoti kitokios dainos, – toliau pasakojo gerb. Nijolė. – Bet svarbiausios – Kūčios. Pati trumpiausia ir paslaptlingiausia naktis. Tai burtų metas, kai merginos klausosi, iš kurios pusės šunys loja, žiūri, kiek malkų telpa glėbyje. Ir daugybe kitokių burtų merginos tikėjosi sužinoti apie piršlius ir būsimas vedybas. Daugybė tikėjimų ir burtų išlikę iš seniausių laikų.“

Šiandien pasitarime kalbėjome apie draugijos kalendorinių švenčių ratą. Noriu pabrėžti, kad labai svarbų darbą atliekate. Apeidami tą visą ratą, jūs atkuriate darną. Per paprotes šventes, per kalendorinius virsmus atlikdami apeigas mes ir darome žmogų bei pasaulį geresnius, atkurdami darną, dorą, santarvę. Skolas reikia grąžinti, atsiprašyti ir daugybę kitų darbų nudirbti. Tai atlieka visų pirma folkloro ansambliai.

Jūsų ansamblius „Gimtinė“, šiek tiek jaunesnį „Alna“, jaunimo kapelą „Šalčinukas“ ir sutartinių giedotojas „Saulales“ globoja ir jais rūpinasi LLEKD. Tai daro visuomeniškai, be didelių finansinių išteklių, be didelių etatų sugeba tiek daug padaryti. Tai ir yra stebuklas. Ir ne tik kalėdinis. Mes, kiekvienas iš Lietuvos, jaučiamės esą skolingi šitiems žmonėms, šiam jovingių kraštui, etniniam paveldui, kuris pamirštas, neprikeltas, neįsąmonintas visų lietuvių širdyse.“

Nijolė atvežė ir lauktuvių. Tai knygos, kurios buvo įteiktos nuo Lietuvos etninės kultūros draugijos

Advento vakaro Punske akimirka

gerb. ambasadoriui, Etninės kultūros draugijai ir, svarbiausia, Etninės globos tarybos padėka Romui Vitkauskui. Dovanas teikdama Nijolė pabrėžė: „Jūs dirbate geriau negu Lietuvių etninės kultūros draugija. Trūksta jums tik dar pradėti šokti tradicinius šokius ir vaikus išmokyti, kad atvažiuavus į kokią šventę šoktų visi. Tikiu gerąja permaina. Apsilankiusi Kultūros ministerijos komanda ir kitų svarbių institucijų atstovai, matau, kad supranta, kad nori padėti. Tikiu, kad bus didesnė pagalba negu iki šiol.“

„Gimtinės“ moterys prisiminė įvairius vaikystėje iš vyresniųjų girdėtus advento draudimus ir derliaus spėjimus: „Adventi nereikia kirpcavių, ba jų vilna menkai auga, bus šurkšči. Jei mergina nukirps avis, ji ištėkės už cinginio arba sulauks cinginių vaikų. Jeigu per adventą kirpsi avis, tai ir duobilai auga žami ir raci.“

Per adventų negalima pilc padušų, ba atėjus vasarai varnos jaunos žąsysčius užkapos. Nei kojinių, nei pirščių negalima čiravoc, ba ėrukai bus lopkuoci.

Jeigu gilų sniego, tikimasi gero vasarojaus. Jei dienos saulėtos, bus geras daržovių derlius. Jei per adventą šalta, tai bus karšta vasara ir didelės perkūnijos. Dažni atodrėkiai pranašavo gerą rugių grūdingumą. Žvaigždėtos naktys žadėjo žuvingus metus. Dideli sniego kąsniai vėjuotomis naktimis moterims pranašavo gerą linų derlių.

Adventas tai didžiosios žiemos šventės – šv. Kalėdų – laukimas. Advento vakarai tai kaimo žmonių pabuvimas kartu, dirbant nesukubius ir nesunkius darbus: verpiant, plunksnas plėšant, taisant pakinktus, vejant virves. Pasilinksminimų nebūdavo, nes „šventas Andriejus striūnas nutrauko“. Bedirbant būdavo giedamos advento giesmės. Dzūkų krašte papročiai leisdavo ir padainuoti. Čia išliko senoviškų advento dainų, kuriose galbūt glūdi net akmens amžiaus atmintis. Joms būdingi priedainiai su žodžiais „leliumai“, „leliumoj“, „aleliuma rūta“. Dainose sakoma, kad pasaulį sukūrė trys kibirkštėlės, nukritusios nuo stebuklingo kriaušės medžio, o saulę ant savo devyniašakių ragų atnešęs

Per adventų negalima kirsc miško. Iš tokių medžių pastacutu trobu žmonės nesidzaugs, o miškas pradės prastai augc, medžai pasidarris gumbuoci.

Per adventų negalima ilgai dzirbc vakarais, ypač sulaukus 12-os valandos, ba piktosios dvasios žmones persekioja.“

A d v e n t o metu buvo stebima gamta ir spėjama, koks būsiąs derlius.

elnias. Jaunimas bevakarodamas žaidimų pažaisdavo, ratelius eidavo. Tik viskas santūriau, lėčiau, labiau primindavo apeigas, o ne linksmybes.

Sutartinių giedotojos „Saulalės“ parodė inscenizaciją apie advento žvakeles. Angelė papasakojo apie žmogaus ir gamtos darną ir padainavo senovišką dzūkų dainą:

*Oi tu zuikeli, leliumoj,
Tu trumpakoji, leliumoj,
Užpuls tavi, leliumoj,
Šalta žiemužė, leliumoj.*

Kita populiari advento daina:

*To genelio genumai,
Tai jo raibo raibumai.
Genumai jo, raibumai jo.
Vienu šaku lipinėj,
Kitu šaku šokinėj...*

Su adventu susijusios ankstyvosios Mišios – rarotai ir giesmės, vadinamos Marijos valandomis. Rarotų tradicija Punsko parapijoje išnyko prieš keliolika metų, o Marijos valandos – iškeliavus amžinybėn Jonui Judickui iš Eglinės. Pasitarus su vadove Angele „Gimtinėi“ pavyko išmokti giedoti valandas. Tai nėra senasis variantas, bet harmonizuotas kompozitoriaus Naujalio. Punsko bažnyčioje „Gimtinėi“ giedant valandas prisijungia ir kiti anksčiau atsikėlę ir atėję žmonės.

Advento vakarą buvo ne tik dainuojama, bet ir Kalėdų giesmės giedamos, apie Kūčių valgius pasakojama. Kūčių valgiai – ne šiaip atsitiktiniai patiekalai. Jie susiję su gamta. Valgių reikėjo paruošti iš sodų, daržų, laukų, iš vandens ir miško. Turėjo būti bitelių sunėšto medaus. Reikėjo paragauti visų 13 patiekalų, pagamintų iš įvairių gamtos gėrybių. Kiekvienas valgis turėjo simbolinę reikšmę.

Advento vakare Punske taip pat nepritrūko tradicinių advento ir Kūčių valgių. Visi galėjo paragauti labiau žinomų ir retesnių patiekalų.

Galbūt į toki vakarą LLEKD valdyba pakvies ir 2016 metais...

Kūčios Vidugirių pagrindinėje mokykloje

ONUTĖ MALINAUSKIENĖ

Kalėdos – tai laikas, kai visi vienijasi, stengiasi pabūti su artimaisiais, pasidžiaugti vieni kitais. Pasidalinti džiugia nuotaika 2015 m. gruodžio 21 d. į Vidugirių mokyklos svetainę susirinko mokiniai, jų tėveliai ir mokyklos darbuotojai. Visi kartu šventėme Kūčias. Šis susitikimas jau tapęs tradiciniu. Šventinę nuotaiką sukūrė mokinių meno programėlė ir skambančios kalėdinės giesmės.

Po programos kunigas Marius

visus pakvietė sukalbėti maldą ir pasidalinti kalėdaičiais. Vėliau

vyko Kūčių vaišės ir buvo dalijamas kalėdinis paštas, kurį parengė mokinių savivalda.

Nors už lango lijo, o sniego nebuvo nė kvapo, Kalėdų Senelis vaikų nenuvylė. Pasikvietęs savo padėjėjus Teresę ir Darių Radzevičius, perdavė kiekvienam mokiniui po mažą dovanėlę. Tariame labai ačiū!

Dėkojame taip pat mokinių tėveliams už dalyvavimą šventiniame renginyje, už šilumą ir paramą mūsų mokyklai. Ačiū, kad esate su mumis.

Mylėtas ir mylėjęs

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

Albertas Gibavičius gimė 1936 m. sausio 1 d. gražiamame gamtos kampely, kalvotame Eglinės kaime. Čia jo vaikystėje išbraižiotos rugienos, praminti takeliai. Augo gausioje ūkininkų šeimoje. Iš viso buvę devyni vaikai. Albertas buvo septintas. Jam sulaukus vos 6 metų mirė tėvukas Jonas Gibavičius, o sukakus 15 metų – mama Albina Šliaužytė-Gibavičienė, kilusi iš Šlynakiemio kaimo.

Po tėvų mirties Albertas ėmė ieškoti darbo, kad pragyventų. Pradėjo mokytis išsvajoto siuvėjo amato. Įgijus profesiją lengvesnė ir skalesnė

tapo paties užsidirbta duonelė.

Atėjęs laikui sumąstė kurti šeimą. Vedė Elvyrą Kadišiūtę iš gretimo Vaiponios kaimo. Jauna šeima apsigyveno valstybiniame ūkyje netoli Olecko, kur Elvyra jau dirbo buhalterė. Čia Albertas nemažai siuvėjava, vėliau dirbo ir kitokius darbus. Paskutinės (prieš išeinant į pensiją) jo pareigos – vedėjo Klevų valstybiniame ūkyje. Kaimo žmonės stebėjosi, kaip Albertui pavyko čia taip greit išgražinti aplinką. Mat atėjęs jis rado apleistus tvartus. Kiaulidėse mėšlo buvę iki lubų. O paskui lyg dvaro laikmečiu atnaujintos alėjos,

pabaltintais kamienais medžiai viliojo čia apsilankyti ne vieną delegaciją ir iš Lietuvos. Albertas sutiko pirminkauti su sąlyga, kad iš pavaldaus Stabingio valstybinio ūkio bus skirti du traktoriai ir technikos. Tai pasiteisino, nes galingesnės technikos, žmonių geros valios ir susiklausymo dėka ūkis atsistojo ant kojų.

Gibavičius traukte traukė gimtasis kraštas. Jie ne sykį planavo keltis arčiau giminių, glaustis prie lietuvių. Pasitaikius progai, ja pasinaudojo ir apsigyveno Seinuose.

Alberto ir Elvyros šeimoje užaugo keturi vaikai: dukra ir trys sūnūs.

Jie lankė šokių, dainų ir kitus saviveiklos būrelius. Dukra Aurelija su mama ilgus metus dalyvavo bažnytiniame ir LVKD Seinų chore.

Vaikams palikus gimtąjį lizdą ir sukūrus savas šeimas atrodė, kad toliau ramiai ir saugiai gyvensią dviese. Gibavičiai svajoto turėti bent gabalėlį savos žemės. Nusipirko sklypelį Seinų sodų bendrijoje ir čia vasaromis dirbdavo bei poilsiaudavo. Tai buvo puiki vieta leisti laisvalaikį, susitikti su giminėmis ir vaikais, pabendrauti. Tą žemės lopinėlį jie prižiūrėjo su aistra ir meile. Albertas ne kartą buvo už tai apdovanotas. Jam skirtas netgi aukso medalis už rūpestingai ir skoningai prižiūrimą sodą ir daržą. Albertas sakydavęs: kaime gimęs, augęs, taigi žemė traukte traukia. Tai galingiausia jėga.

Albertas Gibavičius su žmona sodelyje

Iš Gibavičių šeimos albumo

Koks gimei, toks turi būti – mylintis ne tik žmones, bet ir žemę.

Deja, ramų gyvenimą sudrumstė liga. Albertas stengėsi jos nepaisyti iki paskutinių akimirku, kovojo ir norėjo nepasiduoti. Su lazdele nukeliaudavo ir į bažnyčią į mišias, ir į koncertus „Lietuvių namuose“. Nepraleisdavo jokio kultūrinio renginio. Su žmonėmis suėjęs nekalbėdavo apie savo ligą, rūpesčius. Žvelgė vis į ateitį ir alsavo optimizmu. Negailėjo patarimų gyvenimui gerinti, dalijosi patirtimi, dar planavo nemažai darbų. Deja, 2015 m. lapkričio 23-iosios paryčiais tyliai atsėlinusi mirtis pasiglemžė jo gyvybę. Liūdėti pasiliko nemaža šeima: žmona, keturi vaikai, dvylika anūku, du proanūkiai. Jis juos vadindavo savo turtu, visus labai mylėjo, laukdavo atvažiuojant. Kryžiaus ženklų palaimindavo ir išėjęs ant laiptelių išlydėdavo išvykstančius.

Nėra didesnio skausmo už tą, kuris užklumpa išsiskyrus amžinai. Širdyse pasiliko gili žaizda, o namuose – neužpildoma tuštuma. Tuščia vieta liko ir Seinų bažnyčios suole.

Albertas mėgo bendrauti su žmonėmis. Kartu su žmona dalyvaudavo ekskursijose, lankė lietuviškas šv. Mišias, koncertus, chorą. Buvo geras dainininkas. Chore ištvėrė tik vienerius metus. Paskui palydėdavo į repeticijas žmoną, o pats pavaikštinėdavo. Mėgo šmaikštauti. Artima giminaitė pasakojo, kad net gulėdamas ligoninėje, likus vos kelioms dienoms iki mirties, Albertas dar juokavo. Sakė: „Seniau juokavom, dabar juokaujam, ir tegu taip lieka“.

Kadangi Albertas visada būdavo giedros nuotaikos, ir per laidotuves pro debesis prasiskverbė saulė, nors prieš tai visą savaitę buvo apsiniaukę. O po laidotuvių diena vėl buvusi niūri, lyg būtų liūdėjusi sykiu su šeima, netekusi mylimo vyro, tėvelio, senelio...

2015 m. sielovadinės veiklos apžvalga

PRELATUS EDMUNDAS J. PUTRIMAS,

Pernai dalyvavau XVIII Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavime Montevidėjuje, Urugvajuje. Malonu, kad nuo suvažiavimo įsteigimo prieš 18 metų Pietų Amerikos jaunimas tęsia tradiciją susiburti ir ugdyti savo lietuvišką tapatybę. Esu dėkingas, kad į jį atvyksta jaunimas iš Kanados lietuvių jaunimo sąjungos, kuris praturtina suvažiavimo programą savo patirtimi.

Pietų Amerikoje aplankiau lietuvių bendruomenes ir jų parapijas bei draugijų kultūros centrus.

Tenka aplankyti nemažai įkalintų lietuvaičių. Dauguma jų įkalinti Limoje, Peru ir San Paule, Brazilijoje. Šie kaliniai yra prekybos žmonėmis aukos, pakliuvę į narkotikų pervežimo tinklus. Esu dėkingas, kad galiu prisidėti prie lietuvių akcijos „Sv. Mortos grupė“, kuri jungia ir koordinuoja Bažnyčios, policijos bei įvairių ne pelno organizacijų ir konsulatų veiklą. Pagrindinis veiklos tikslas – kovoti su šių dienų pasauline vergyste.

Jau treči metai pirmą kovo sekmadienį vyksta Maldos už lietuvius pasaulyje akcija. Pernai šia intencija atnašavau šv. Mišias Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje Čikagoje. Jos buvo tiesiogiai transliuojamos per Marijos radiją Lietuvoje.

Džiugu buvo suteikti Sutvirtinimo Sakramentą jaunimui Pal. Jurgio Matulaičio misijoje Lemonte (JAV), Dubline (Airijoje), Vasario 16-osios gimnazijoje (Vokietijoje) bei Osle (Norvegijoje).

Sveikinu naujai paskirtus lietuvius kapelionus Birminghamo mieste Jungtinėje Karalystėje ir Reikjavike

Islandijoje. 2015 metais atšventėme lietuvių katalikų misijos Airijoje jubiliejų. Lietuvos Vyskupų Konferencijai (LVK) pritariant, šią misiją įsteigiau prieš 10 metų.

Dalyvauju LVK plenariniuose posėdžiuose, kur pristatau sielovados poreikius ir koordinuoju užsienio lietuvių katalikų sielovadinę veiklą.

Tęsiu narystę Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyboje, LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijoje, Toronto arkivyskupijos kunigų taryboje, Kanados ir JAV lietuvių kunigų vienybės tarybose, Europos Vyskupų Konferencijos Migracijos taryboje – 2015 m. birželį padėjau suorganizuoti Migracijos konferenciją Vilniuje, kurioje dalyvavo atstovai iš visos Europos.

Pirmininkauju Lietuvių katalikų religinės šalpos valdybai. Ši organizacija kasmet skiria beveik milijoną dolerių katalikiškai veiklai Lietuvoje ir išėivijoje.

Toliau einu pareigas Šiaurės Amerikos ateitininkų taryboje. Esu Dvasinės pagalbos jaunimui centro Klaipėdoje valdybos direktorius. Šį centrą įsteigiau prieš daugiau kaip 20 metų.

Su malonumu liepos mėnesį kapelionauju jau 33 m. „Kretingos“ stovykloje Kanadoje. Prisidedu prie Prisikėlimo parapijos Toronte pastoracinės veiklos.

Nuoširdžiai dėkoju visoms parapijoms ir misijoms, kurios pakvietė mane į savo šventes. Linkiu Dievo palaimos visiems dvasininkams, vienuoliams ir vienuolėms, dėkodamas už jų misionierišką ir pasiaukojamą darbą bei bendradarbiavimą.

*Kad svarbūs sumanymai būtų sėkmingi,
Kad visad pavyktų pradėti darbai,
Kad brangūs Jums žmonės būtų laimingi,
Draugams atviri būtų Jūsų namai.
Jėgų kad nestigtų, širdies kad neslėgtų,
Kad visad ir viskas Jums būtų gerai!*

Emilija Slabašauskienė, gyvenanti Žvikelių kaime,
sausio 2 dieną šventė garbingą 60-ąjį gimtadienį.

Brangioji žmona, mamyte, senele. Šio gražaus jubiliejaus proga linkime Jums Dievo palaimos, stiprios sveikatos, daug saulėtų ir šviesių dienų. Tegul džiaugsmas, nuolat ranką Jums ištiesęs, eina su Jumis gražiausiu gyvenimo keliu.

Vyras Juozas, dukra Violeta ir sūnus Vitas su šeimomis

DĖMESIO, BITININKAI!

Sausio 24 d. 9 val. Punsko valsčiaus svetainėje
vyks bitininkų susirinkimas.
9.30 val. paskaitą skaitys svečias iš Kauno –
bičiulis dr. Algirdas Amšiejus.

Kviečiame aktyviai dalyvauti.

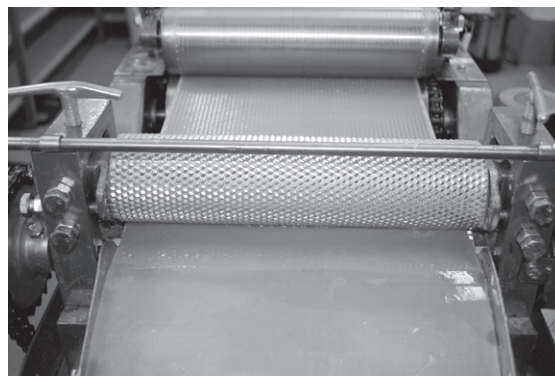
Petras Vitkauskas, tel. 609568471

Gruodžio 21 d. į amžinybę iškeliavo
A. A. JONAS LIUTINSKAS
iš Vaičiuliškių.

Nuoširdžiai dėkojame gydytojai J. Paransevičienei ir medicinos seselei už vyro slaugymą. Tariame ačiū giminėms, kaimynams, Punsko valsčiaus darbuotojams, pažįstamiems už dalyvavimą laidotuvėse, maldas, giesmes, užuojautos žodžius, gėles, aukas. Karštai dėkojame kunigui Mariui už paguodos žodžius ir velionio palydėjimą į amžinojo poilsio vietą. Nuoširdžiai ačiū visiems, visokeriopai padėjusiems šermenų ir laidotuvių metu.

Žmona ir vaikai su šeimomis

GAMINAME IR PARDUODAME VAŠKUOLES

iš bičių vaško.

Perkame vašką, korius.

Vaškuolė, Petras Vitkauskas,
Naujoji g. 13, Punkskas,
tel.: 609568471, 885888484

Dėl **a. a. Jono Liutinsko** mirties
nuoširdžius užuojautos žodžius
dukrai Jolantai bei visai šeimai ir
artimiesiems skiria

**Punsko valsčiaus taryba,
viršaitis ir darbuotojai**

IŠSAUGOKIME ŽURNALĄ „PASAULIO LIETUVIS”!!!**MIELI TAUTIEČIAI,**

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė nebeturi finansinių galimybių toliau leisti nuo 1963 m. gyvuojantį žurnalą „Pasaulio lietuvis”. Visiškai nutrūko kelerius metus gelbėjusi parama iš visų institucijų.

Jau keletą kartų buvo išreikštas susirūpinimas „Pasaulio lietuvių“ likimu ir pažymėta jo svarba užsienio lietuvių gyvenime. 2015 metų vasarą PLB XV Seimo dalyviai vieningai pasisakė, kad žurnalo leidyba būtų tęsiama.

„Pasaulio lietuvių“ galime išsaugoti tik prenumeratorių, aukotojų, rėmėjų ir reklamos dėka. Tik bendromis pastangomis pasieksime, kad leidyba, kuriai šiais metais REIKIA DAR 20 TŪKSTANČIŲ EURŲ, nenutrūktų.

PLB Valdyba, rezoliucijos įpareigota tęsti žurnalo leidybą, deda visas pastangas po vasario mėnesio išleisti likusius aštuonis šių metų numerius. Visas jūsų prenumeratos ir paramos aukas būtina panaudosime tolesnei žurnalo ar, pagal finansinę situaciją, metraščio (1-4 numerių per metus) leidybai.

TODĖL PRAŠOME JŪSŲ SKUBIOS PAGALBOS IKI KOVO 1 D.

PLB Valdyba ir „Pasaulio lietuvių” redakcija bus DĖKINGA už kiekvieną gautą centą, skirtą vieno iš seniausių be pertraukų leidžiamų žurnalų lietuvių kalba leidybai, ir paskelbs visą paramos informaciją.

Aukoti per PayPal ir prenumeratos informacija:

http://pasauliolietuvis.lt/?page_id=103

Aukoti banko pervedimu į vieną iš žemiau nurodytų sąskaitų:

„Pasaulio lietuvių“ sąskaita Lietuvoje

Gavėjas: Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovybė Lietuvoje

Sąskaitos numeris: LT767300010124236579

Bankas: AB “Swedbank”

Banko kodas: 73000

SWIFT kodas: HABALT22

Rėmėjų ir jūsų reklamos žurnale bei PLB internetiniuose portaluose pasiūlymų nekantriai laukiame el. pašto adresu info@plbe.org.

Savo straipsnius ir mintis dėl „Pasaulio lietuvių” turinio siųskite el. paštu plietuvis@plbe.org.

Daugiau apie PLB ir jos veiklą rasite mūsų svetainėje www.plbe.org ir FB paskyroje <https://www.facebook.com/PLB-Pasaulio-Lietuvių-Bendruomenė-101415333254244>.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdyba

Lietuvos žiniasklaida

2016 01 01 – 01 11

Naujieji 2016-ieji Lietuvoje prasidėjo nuo kraupios žinios visose informavimo priemonėse: Kėdainių rajono Saviečių kaime tėvas šulinyje nuskandino du vaikus. Kaip rašė „Lietuvos rytas“, net sunku prisiminti kitą tokį atvejį.

Kaip paprastai šalies politikai žiniasklaidoje demonstravo savo didelį susirūpinimą tokia tragedija, apie vis pasikartojančių baisių nusikaltimų priežastis rašė psichologai, kriminologai. Dažniausiai kaip pagrindinė priežastis buvo nurodomas didelis nedarbas ir alkoholizmas, ypač kaime.

Prezidentė Dalia Grybauskaitė irgi kaip paprastai susikvietė įvairių žinybų vadovus. Netikėtai paaikšėjo (kaip panašiais atvejais būna), kad nors šalyje lyg ir viskas apgalvota: institucijos yra, įstatymai parašyti – kažkas pražiūrėta. Šįkart prezidentė pasiūlė steigti naują tarnybą – vaiko teisių apsaugos inspekciją. Žurnalistai, kaip ir dauguma piliečių, tokius valdžios veiksmus vertino kritiškai ir laikė tai eiliniu „gaisro gesinimu“.

„Baisios žmogžudystės Lietuvoje – jau ne naujiena“. Taip pavadintame komentare portalas lrytas.lt rašė: „Vėl prezidentė, premjeras, įvairių partijų politikai ir visokie kitokie save svarbiais veikėjais laikantys asmenys skuba daryti pareiškimų, rengiami pasitarimai, sudaromos komisijos, siūloma kurti naują instituciją. Bet ar tai nedvelkia veidmainyste, netgi cinišku noru pasišildyti rankas Saviečių tragedijos įpliekstame žmonių jausmų lauže? (...) Žinoma, valdžia privalo reaguoti į tokius įvykius kaip Saviečių kaime ir skubiai imtis užkardymo veiksmų, kad panašios tragedijos nesikartotų. Dabar girdėti įvairių siūlymų – nuo

alkoholikų registro sudarymo, priverstinio jų gydymo iki mirties bausmės gražinimo.

Galima suprasti vaikžudžiu pasibaisėjusių jausmus – jiems ima atrodyti, kad gal tik mirties bausmė būtų deramas atpildas, atgrasantis nuo tokio žvėriškumo. Vis dėlto konkretus atvejis neturėtų nustelbti pačios problemos. Lietuvos kaimas paliktas likimo valiai. Jaunimas masiškai išsivažinėja, darbo vietų nekuriamas, didelė dalis ten likusių gyventojų įninka į girtuoklystę. Susidaro savotiškas užburtas ratas – neregėdomos jokių perspektyvų, neturėdomos kuo užsiimti alkoholiu piktnaudžiauja ištisos šeimos, vaikai auga tokioje aplinkoje ir patys vėliau perima girtuoklystės estafetę. Pasekmė – savižudybės ar net vaikžudystė.“

„Štai rezultatas reaguojant į Saviečius: premjeras pavedė socialinės apsaugos ministrei ištirti pačiai save, ar atsakingos institucijos atliko savo darbą, kad nepasikartotų tragedijos ateityje. Niekas nepasikeitė. Niekas.

Šitai Vyriausybei reikia rimtai pradėti galvoti apie kažkokias sutrikimą liudijančias pažymas, nes po kiekvieno tokio triggerio jie atrodo kaip naujai gimę, žiūrintys į tuščią lapą ir svarstantys, kaip čia patikrinus, ar visi gerai atliko savo darbą. Taip, ****, mes visi gerai atlikom savo darbą, bet du vaikai šulinyje“, – portale delfi.lt rašė Andrius Tapinas.

„Nereikia valstybinės institucijos, kad iš tokios nedidelės imties (galima rinktis ir ilgesnį laikotarpį) ištrauktume bendrus vardiklius – besaikis alkoholio vartojimas ir smurtas artimoje aplinkoje. Ir nereikia sakyti, kad alkoholio vartojimas ne priežastis, bet pasekmė. Per daug skaudžiu

įvykių ir per mažai priežasčių tokiam paprastam įvertinimui.

Mano galva, yra tik du variantai. Arba daryti taip, kaip darėm iki šiol, kaip Pavlovo šunims lakstyti paskui kiekvieną socialinį triggerį ir iškišus liežuvį vyti traukinį.

Arba nusileisti į pačių mažiausių mūsų šalies piliečių lygmenį ir pradėti nuo jų. Masyvią ilgalaikę švietimo, ugdymo, nepakantumo alkoholiui ir smurtui kampaniją, paremtą šeimos vertybių reanimacijos ir užimtumo programomis“, – rašė autorius.

Portalas respublika.lt apie tragediją kalbėjosi su profesoriumi Vytautu Daujočiu, kuris teigė, jog degradavo ne tik kaimas, bet ir valdžia. „Žiauri ir grėsminga Lietuvai tema. Aš permąščiau, kodėl tokia situacija susidarė. Esmė ta, kad tie degradai, esantys apačioje, – tai jau pasekmės. O priežastys – degradai, esantys valdžioje. Peržvelgiau, kaip į pastarąją tragediją reaguoja mūsų valstybinės, vyriausybės institucijos, politikai ir kokia paprastų žmonių reakcija. Susidaro kažkoks atvirkštinis vaizdas. Klausai Giedrės Purvanekienės pasisakymo per televiziją. Seimo narė faktiškai teigia, kad kalti patys žmonės dėl to, kad jie yra krikščionys, o krikščionims Bažnyčia neleidžia skirtis. O jeigu šeima būtų buvusi išardyta anksčiau, vaikai būtų išlikę sveiki. Tokius žodžius šita ponia pasakė per televiziją. (...) Pasirodo, kalti krikščionys, kalta Bažnyčia. Toks ryškiausias absurdo teiginys.

(...) Aš paprastai komentarų neškaitau. Bet šį sykį buvo įdomu. Paskaičiau valdžios pareiškimus, o paskui komentarus. Jie daug išmintingesni negu Vyriausybės. Pavyzdžiui, viena moteris rašo, kad po

karo gyvenome daug skurdžiau, bet tokių dalykų nebuvo. Aišku, atskirtis padaro savo, bet tai ne visai skurdo problema. Bet kodėl tai vyksta? Aš iš Vyriausybės žmonių lūpų tik girdžiu, kad reikia daugiau pinigų skirti, stebėti atsistojus šalia, kad tokia tragedija neįvyktų, matau siekimą pasirodyti televizijos šou išnaudojant šitą tragediją artėjantiems rinkimams. Tai rodo ne tik masės kaimo žmonių, bet ir valstybės valdžios degradavimą“, – sakė mokslininkas.

Nemažo žiniasklaidos dėmesio sulaukė ir prezidentės D. Grybauskaitės metinė spaudos konferencija. Ekspertai atkreipė dėmesį, kad šįkart tai buvo labiau administracijos darbuotojo, bet ne politiko kalba, nes daugiausia dėmesio buvo kreipiama būtent į administravimo dalykus, kontrolę, inspektavimą ir geresnį institucijų darbą.

Kalbėdamas LRT radijo laidoje „Lietuvos diena“ Kauno technologijos universiteto profesorius Algis Krupavičius pažymėjo, kad iš valstybės vadovo tikimasi strateginių nuostatų, tam tikrų sprendimų, idėjų, o ne kalbėjimo apie detales. Pašnekovas teigė, jog tradiciškai D. Grybauskaitės kalbose svarbią vietą užima korupcijos tema, tačiau šįsyk pritrūko naujo požiūrio korupcijos klausimais. „Kita vertus, vėl kažkokią proveržio, naujo ir kitokio matymo toje srityje iš valstybės vadovo trūksta. Kartojama, kad reikia sustabdyti šešėlinės paramos skyrimą valstybės, savivaldybių valdomoms įmonėms, skaidrinti valstybės tarnybą. Visi tie dalykai žinomi ir tikrai kažkokių naujienų iš prezidentės pusės nesulaukėme. Galbūt net ir pačią korupcijos temą reikėtų pastumti į pašalį, nes ji, ko gero, nėra tokia aktualiausia. Gyvenimo kokybė, mokesčių politika, socialinė lygybė kartu su ekonomikos augimo temomis – tie klausimai, kurie gerokai svarbesni ir reikšmingesni“, – laidoje sakė A. Krupavičius.

Prezidentė prabilo ir apie būtinybę sutvarkyti šalies socialinę sistemą. Be abejo, tai buvo susiję su dviem nužudytais vaikais. O tada prasidėjo pats įdomumas: žurnalistams paklausus, ar tikrai vaiko teisių apsaugai reiktų kurti dar vieną instituciją – taip šalies vadovė buvo pareiškusi prieš kelias dienas – D. Grybauskaitė paneigė tai sakiusi. „Ar aš pasakiau „naujos institucijos“? Aš pasakiau „naujos funkcijos – inspekcinės“. Ir šitą funkciją gali perimti bet kuri institucija, kuri jau dabar yra sukurta“, – reagavo prezidentė. Šitie D. Grybauskaitės žodžiai tapo svarbiausia daugelio spaudos konferencijos komentarų dalimi. „Lietuvos ryto“ televizijos aktualių pokalbių laidoje „Lietuva tiesiogiai“ politologas Lauras Bielinis apie tokią prezidentės elgesį sakė: „Po to pasisakymo buvo daug kritikos. Matyt, ji įvertinusi daro korekciją, kas yra normalu.“

Tuo metu lrytas.lt išspausdino Vytauto Bruverio rašinį, kurį pavadinu „Prezidentės bandymas demonstruoti susirūpinimą virto farsu“. „Atrodytų, išmetė tik savo pačios žodžius iš kelių dienų senumo dainos, o iš tiesų vienu mostu nubraukė politikų ir net pačios valstybės pastangas įtikinti, jog jiems iš tiesų rūpi, kad žiaurios tragedijos nesikartotų.

Taip galima vertinti šią savaitę tėkstelėtą prezidentės D. Grybauskaitės akibrokštą, išsižadant savo pačios siūlymo įsteigti naują valdišką įstaigą – vaiko teisių apsaugos inspekciją.

(...) Prie tokio dar neregėto D. Grybauskaitės kūliavirščio ne labai yra ką pridurti. Nebent porą smulkmenų.

Pirma, aukščiausia valstybės pareigūnė piliečius (jei ne visus, tai daugumą), matyt, laiko beviltiškais kvailiais. Antra, Virginija Būdienė, kalbėjusi, kad po tragedijos politikams rūpi tik galimybė pasireklamuoti, o visos jų kalbos bus nevertos nė sudilusio cento, buvo teisi ne

šimtu, bet dviem šimtais procentų.“

Dar griežčiau D. Grybauskaitės poelgį vertino Rimvydas Valatka portale delfi.lt: „Ketvirtadienį ji, sulaukusi neigiamos reakcijos, išsigynė ir siūlymo, ir savo žodžių. Penktadienį prezidentas.lt puslapyje buvo pakeistas D. Grybauskaitės pirmadienio pranešimas spaudai – iš jo išbrauktas siūlymas steigti Vaiko teisių apsaugos inspekciją. (...) Penktadienį prezidentinis melas tapo kūnu. Oficialus aukščiausio valstybės pareigūno dokumentas, išplatintas milijonams šalyje ir užsienyje, perrašytas atgaline data. Prezidentė ne šiaip pardedagavo kažkokį popierių ir gyvenimą. Prezidentė suklastojo oficialų valstybės dokumentą. Paprastai kalbant, du kartus pamelavo. Valstybės vardu.

(...) Prezidentinis melas Sausio 13-osios išvakarėse siuncia bjaurų signalą politikams, valdininkams, visai visuomenei. Ypač jauniems žmonėms. Artėjant Sausio 13-ajai visada darosi šiek tiek nejauku. Prisiminus žuvusiuosius nėra maloniausias dalykas klausytis tų, kurie privalomai – pagal rangą – prabyla paplonintu gedulingu balsu. Brrr. Koks šaltis. Gal prezidentei užteks supratimo bent jau nesakyti valdiškos kalbos Pergalės jubiliejaus proga?“ – klausė autorius.

Sausio 13-ąją Lietuvos interneto portaluose, spaudoje ir televizijoje vyravo Laisvės gynėjų dienos tema. Šiomet minime 25-ąsias įsimintinių įvykių metines. Prisiminti žuvusieji. Seimo iškilmingame posėdyje apie 1991 m. sausio įvykius kalbėjo prezidentė Dalia Grybauskaitė, tačiau daugiausia dėmesio susilaukė kun. Romualdo Grigo kalba. Kunigas nepagailėjo kritikos žodžių dabartiniams Seimo nariams ne tik už Laisvės premijos neskyrimą Vytautui Landsbergiui, bet ir neveiknumą stebint, kaip lietuvių tauta baigia prasigerti ir išsivaikščioti po užsienius.